

Lever op til miljøkrav via gylleseparering

Helena og Ole Haahr har valgt tekniske løsninger i forbindelse med byggeri af ny stald til 820 søer

Helena og Ole Haahr etablerer gylleseparering i forbindelse med deres nye svineproduktion. Det var en betingelse for deres tilladelse, men det er samtidig en løsning, de selv går 100 procent ind for.

FAKTA Agwaplan-projektet

Agwaplan-projektet går ud på at begrænse tab af nitrat fra landbrug til Norsminde Fjord samt to andre lokaliteter i andre områder. Det er området ved Ravn Sø (fosfor) og oplandet til Hinnerup Vandværk (grundvandsbeskyttelse). Projektet, der også omtales som LIFE-projektet, løber over tre år og er støttet af EU-midler.

Bag projektet står Dansk Landbrugsrådgivning, Danmarks Jordbrugsforskning, de involverede kommuner, Statens Miljøcenter i Århus, Landboforeningen Odder-Skanderborg, LandboØst, Århus-Hadsten Landboforening samt ca. 20 landmænd fra de tre områder.

Baggrunden for projektet er, at der fremover skal ske store begrænsninger i tabet af nitrat fra landbruget til fjorden, for at den kan leve op til mål for den miljøtilstand, der kommer med EU's Vandrammedirektiv. Udgangspunktet er, at man kan nå langt ved at lytte til hinanden og sammen finde bæredygtige løsninger, som alle parter kan leve med. Løsninger, der skal sikre en god miljøtilstand samtidig med at man sikrer fortsat økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i området.

For yderligere oplysninger om projektet se www.agwaplan.dk

En ny stor stald bliver i øjeblikket opført på marken bag Nølev Østergaard ned mod Norsminde Fjord ved Odder.

Her bygger Helena og Ole Haahr svinestald til 820 søer og opfedning af grise op til 30 kg. De første polte skal ind 1. oktober og stalden ventes færdig om et år.

Hvordan kan det dog lade sig gøre at få lov at bygge så stor en stald ned mod den miljøfølsomme fjord, hvortil udledningen af nitrat skal nedbringes markant for at opnå en god miljøtilstand?, vil nogen måske spørge.

Svaret hedder tekniske løsninger i form af gylleseparering. En løsning, som foreløbig kun omkring et halvt hundrede landmænd i Danmark har valgt, selv om der gennem lang tid har været meget opmærksomhed om netop denne mulighed.

- Vi finder gylleseparering oplagt, alternativet var at vi skulle ud at købe mere jord hvilket er vanskeligt, siger parret, der fik myndighedernes tilladelse til staldbyggeriet i tredje omgang i foråret 2006.

Helena (33 år) er laborant og arbejder i Århus. Ole (32 år) er agrarøkonom. Parret, der har tre børn, overtog gården efter hans forældre i august 2006. De har driver 160 ha, hvoraf de 40 er forpagtede.

Høj udnyttelse

Selve processen omkring gylleseparering er kort fortalt, at den flydende og den faste del af gyllen skilles.

Den faste del, der minder om spagnum, har en tørstofprocent på 30 og udgør 10-15 procent af den samlede mængde. Denne del indeholder det organisk bundne kvælstof, som ikke umiddelbart kan udnyttes af planterne og som derfor kan udvaskes og forurene. Den faste del indeholder også hovedparten af fosfor.

- Den tynde fraktion indeholder det frit tilgængelige kvælstof og kan udnyttes på marken op til 95 procent, således at det ikke er nødvendigt at supplere med handelsgødning. Det er et vigtigt aspekt i det hele, siger Ole.

- Vi afsætter den faste del til planteavlere, det svarer til ca. 1000 tons om året. På sigt kan vi måske få tilladelse til at brænde det af, men ikke som reglerne er i dag, siger Helena.

Dialog

I den første ansøgning om etablering af svineproduktion på Nølev Østergård fik parret blankt afslag på grund af Norsminde Fjord.

- Herefter begyndte vi at interessere os for gylleseparering. Vi nåede frem til, at det reelt er den eneste mulighed, når det drejer sig om at etablere en ny husdyrproduktion i et område, hvorfra der skal være nulbalance og således ikke må udledes mere end fra et rent planteavlslug, siger Ole.

- Vi gik i dialog med myndighederne om det her, for at finde ud af, om vi havde en chance, og vi fandt ud af, at der var en interesse for det.

- Vi fandt også ud af, at vi under alle omstændigheder - uanset udvidelsens størrelse - skulle have en VVM. Og derfor besluttede vi, at vi ville søge om en stor produktion med tekniske løsninger svarende til 342 DE.

Bedst for familien

Sideløbende med undersøgelser omkring byggeri skulle parret også tage stilling til, om de overhovedet skulle blive på stedet og om de skulle overtage gården.

- Vi stammer begge her fra området og vi var enige om, at vi gerne ville blive her. Vi føler, det er her, vi hører til og vi vil også gerne have, at vores børn skal vokse op her.

- Vi tænkte på, hvad der ville være godt for vores familie - og på at vi gerne vil skabe en god arbejdsplads her på stedet, siger parret, der regner med tre-fire ansatte fremover.

Et fælles projekt

Som agrarøkonom havde Ole Haahr gode forudsætninger for at sætte sig ind i teknikken omkring gylleseparering, og han udarbejdede derfor selv en stor del af VVM-redegørelsens beskrivelser. Det skete med hjælp fra diverse konsulenter. Hertil kom naturligvis myndighedernes del.

- Vi gik i gang i vinteren 2004, og vi har brugt

rigtigt meget tid på det, både omkring idéfase, offentlig-hedsfase og selve redegørelsen med forklaring på de tekniske beregninger. Vi har arbejdet meget med det, det gælder os begge. Det her er et fælles projekt, vi vil ikke køre hver sit løb.

- Vi har forsøgt at lægge mange af møderne på min ugentlig fridag, siger Helena, der hele vejen igennem, har været tæt på beslutningsprocesserne.

Holdningsændring

Parret er med i det såkaldte AGWAPLAN-projekt (LIFE-projekt), hvor der arbejdes med, hvordan landbruget kan leve op til de miljømål, der kommer med EU's vandrammedirektiv.

- Det passer rigtigt godt til os og den situation, vi befinder os i. Her arbejdes der fremadrettet på hvordan landbruget kan indstille sig på de nye miljøkrav, siger Helena.

- Vi har valgt den tekniske løsning, men der er mange andre indsatsområder, f.eks. sædskifte, efterafgræder, våde enge og andet. Der skal udarbejdes individuelle planer for hver enkelt bedrift og man kan sige, at vi er en slags forsøgskaniner, siger Ole.

- Det drejer sig meget om en holdningsændring. Vi må erkende, at vi er tvunget til at tage stilling til det her og det nytter i hvert fald ikke noget bare at sidde med korslagte arme. For vandrammedirektivet det kommer, uanset hvad vi gør. Jeg mener, projektet er en unik mulighed for at få indflydelse.

Åbenhed

Information om projektet har høj prioritet for Helena og Ole.

- Folk interesserer sig naturligvis for så stort et projekt, som fylder meget i landskabet. Derfor har vi hele vejen igennem forsøgt at være meget åbne. Det vil vi også være fremover, når byggeriet tager form. Det skal være sådan, at naboer og andre interesserede ved, hvad der sker og hvad hensigten er, siger Helena.

- Vi har oprettet en hjemmeside, hvor man kan læse VVM-redegørelsen, se billeder og følge projektet løbende.